

Један од последњих услова који је Србија морала да испуни пре добијања статуса кандидата за Европску унију био је захтев Румуније за потписивање Протокола о статусу националних мањина, којим би се испунили захтеви Букурешта у погледу статуса румунске мањине у Тимочкој крајини. Румунија је одбијала да одобри кандидатуру Србије, због, како се у Букурешту тврди, непоштовања права ове мањине у складу са европским стандардима. Ускраћивање статуса кандидата био је за доскорашњу владу толико опасан ударац пред парламентарне и председничке изборе, да је Протокол хитро потписан 1. марта у Бриселу, само дан пре него што су Србији одшкринута врата ЕУ. У јавности је ипак остало непознато шта су том приликом потписали српски и румунски амбасадор у ЕУ, јер су званичници обе државе нагло заћутали, највероватније из страха да би објављивање детаља умањило шансе ДС и Тадића на предстојећим изборима, док је ово питање у домаћим медијима представљено као решено и завршено.

Недавно су ипак у јавност процурели делови садржаја овог Протокола, који потврђују да је српски режим и у овом питању подлегао уценама и поново довео у питање интересе државе зарад такозване европске будућности. У овом документу се наиме од Београда у шест тачака тражи да одустане од стандардизације засебног влашког језика и његовог коришћења у школама, да се омогућидиректно заступништво румунске националне мањине у Парламенту Србије, као и да Србија нема права уплитања приликом изјашњавања грађана као Влаха или Румуна. Тражи се такође да у се у сваком насељу где су испуњени законски услови румунски језик уведе у службену употребу, да се Румунима у Тимочкој крајини обезбеди образовање свих степена, средства информисања, локална администрација и црквени обреди на румунском језику, и да се програми на румунском језику из Војводине реемитују и у Источној Србији.

Србија се у процесу приступања ЕУ обавезала на поштовање критеријума из Копенхагена у области поштовања права националних мањина, док су се обе стране усагласиле да ће у оквиру тих критеријума применити закључке овог Протокола. Питање Румуна у Тимочкој крајини иначе је у Румунији активно покренуто још 2001, а у Букурешту

се тврди да у Тимочкој крајини живи неколико стотина хиљада Влаха, односно по њима етничких Румуна. Међутим, по попису из 2002. године у тој области се као Власи изјаснило око 40.000 људи, док се као Румуни изјаснило само њих 4.500. Председник Румуније Трајан Басеску изјавио је недавно да Румунија тражи школе, цркве и медије за грађане Тимочке крајине који себе сматрају Румунима, а да Букурешт нема никакве претензије у вези са онима који себе сматрају српским Власима, али се из Румуније већ дуже време води јака кампања изједначавања Влаха и Румуна. Букурешт ово питање третира врло озбиљно, чини се далеко озбиљније него српска страна, а након споразума представника две државе, Румунија очекује да се одредбе Преотокола испуне, и најављује нову блокаду даљег приближавања Србије ЕУ уколико Србија не испоштује поимените захтеве. У читав процес недавно је укључен и Високи комесар за националне мањине ОЕБС-а Кнут Волебек, који је заједно са државним секретаром у МИП-у Румуније Богданом Аурескуом најавио да ће Србији бити предложен састанак о надгледању примене Протокола о правима румунске мањине, који би требало да се одржи почетком јуна, и то у Хагу.

Потенцирање влашког питања од стране Румуније и блокада српске кандидатуре изненадиле су у марту јавност Србије. Предстојећи састанак и учешће ОЕБС-а најављује да се може очекивати да ће оно прерасти у још један озбиљан проблем за Србију, а остало је неразјашњено да ли иза нових условљавања стоји само званични Букурешт.